

NỘI DUNG TỰ HỌC TẠI NHÀ DÀNH CHO HỌC SINH KHỐI 11

Trong thời gian từ: 23/3/2020 đến 28/3/2020

Bài 17: CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ HAI (1939 – 1945)

❖ KIẾN THỨC CƠ BẢN

I. Nguyên nhân dẫn đến Chiến tranh thế giới thứ hai.

1. Nguyên nhân sâu xa (Các nước phát xít đẩy mạnh xâm lược 1931 – 1937).

- Thế chiến II bùng nổ vì mâu thuẫn giữa các cường quốc về thị trường, thuộc địa và khủng hoảng kinh tế thế giới 1929 – 1933.
- Năm 1933, Hitler muốn thành lập một nước Đại Đức bao gồm tất cả các lãnh thổ ở châu Âu có dân Đức sinh sống.
- Năm 1935, Quốc hội Mỹ ban hành ba Đạo luật trung lập: Hoa Kỳ không can thiệp vào các sự kiện ngoài châu Mỹ.
- Tháng 7/1935 tại Moskva, Đại hội VII của Quốc tế Cộng sản đã xác định kẻ thù là chủ nghĩa phát xít và nhiệm vụ trước mắt là chống chủ nghĩa phát xít.
- Năm 1937: hình thành liên minh phát xít Đức - Ý - Nhật (phe Trục) để chống Quốc tế Cộng sản và gây chiến tranh chia lại thế giới.
- Các nước Anh - Pháp lo sợ sự bành trướng của chủ nghĩa phát xít làm phá vỡ trật tự Versailles nhưng vẫn thù ghét cộng sản. Vì vậy, Anh - Pháp đã thỏa hiệp và nhượng bộ với các nước phát xít để đẩy chiến tranh về phía Liên Xô.
- Trước nguy cơ chiến tranh, Liên Xô chủ trương liên kết với các nước Anh, Pháp để chống phát xít, nhưng không thành công.
- Lợi dụng tình hình đó, các nước phát xít đã từng bước gây chiến tranh xâm lược.

2. Nguyên nhân trực tiếp (Từ Hội nghị Munich đến Thế chiến II).

- Tháng 3/1938: Đức chiếm Áo. Sau đó, Hitler gây ra vụ Sudeten nhằm thôn tính Tiệp Khắc.
- Tháng 9/1938: Anh - Pháp kí Hiệp định Munich, đồng ý cho Đức chiếm vùng Sudeten của Tiệp Khắc, đổi lại Hitler sẽ không chiếm châu Âu.
- Tháng 3/1939: Đức chiếm toàn bộ Tiệp Khắc.
- Để không bị Đức tấn công và bảo vệ quyền lợi quốc gia, Liên Xô kí Hiệp ước không xâm lược nhau với Đức (23/8/1939), kèm nghị định thư (**bí mật**) phân chia Ba Lan.

II. Thế chiến II bùng nổ và lan rộng ở châu Âu (9/1939 - 6/1941).

1. Phát xít Đức tấn công Ba Lan và chiếm Tây, Bắc Âu (9/1939 - 9/1940).

- 1/9/1939: Đức tấn công Ba Lan vì Ba Lan giáp biên giới Liên Xô. Sau gần một tháng, Ba Lan bị Đức và Liên Xô chiếm.

- 3/9/1939, Anh, Pháp tuyên chiến với Đức: Thế chiến II bùng nổ.
- Tháng 4/1940: Đức nhanh chóng chiếm các nước Đan Mạch, Na Uy, Bỉ, Hà Lan, Luxembourg và đánh thẳng vào Pháp.
- 22/6/1940: Pháp kí Hiệp định đình chiến đầu hàng Đức. Pétain làm Quốc trưởng ¼ lãnh thổ Pháp còn lại.
- 7/1940: Đức dồn quân đánh Anh nhưng không đổ bộ lên nước Anh được.

2. Phe phát xít bành trướng ở Đông và Nam Âu (9/1940 - 6/1941).

- 27/9/1940: tại Berlin, Đức, Ý, Nhật kí Hiệp ước Tam cường để hỗ trợ quân sự cho nhau và phân chia thế giới.
- Đầu 1941: Đức chiếm Đông và Nam Âu, bằng ngoại giao và quân sự.
- Đến giữa năm 1941, Đức đã thống trị phần lớn châu Âu.

III. Chiến tranh lan rộng khắp thế giới (tháng 6/1941 - tháng 6/1942).

1. Phát xít Đức tấn công Liên Xô.

- 22/6/1941: với chiến lược “chiến tranh chớp nhoáng”, 5,5 triệu quân Đức bất ngờ tấn công ồ ạt vào biên giới phía tây Liên Xô theo 3 hướng.
- Đến tháng 10/1941, quân Đức đã:
 - * Bao vây Leningrad ở phía bắc.
 - * Tiến sát Moskva (cách 20 km).
 - * Chiếm Kiev và phần lớn Ukraine ở phía nam.
- 12/1941: Hồng quân Liên Xô đẩy lùi quân Đức ra xa Moskva, phá tan chiến lược “chiến tranh chớp nhoáng” của Hitler.
- 7/1942: Đức chuyển qua tấn công Stalingrad để chiếm vùng có nhiều lương thực và dầu mỏ.

2. Chiến tranh Thái Bình Dương bùng nổ.

- 7/12/1941: Nhật bất ngờ tấn công Mỹ ở Trần Châu cảng (Hawaii).
- 8/12/1941, Mỹ tuyên chiến với Nhật, Đức, Ý: chiến tranh Thái Bình Dương bùng nổ.
- Nhật chiếm Đông Á, Đông Nam Á và khu vực Thái Bình Dương.

3. Khối Đồng minh chống phát xít hình thành.

- Đức và Nhật tấn công Liên Xô và Mỹ đã thúc đẩy Mĩ và Liên Xô phải hợp tác với nhau để chống kẻ thù chung.
- 1/1/1942: thành lập Mặt trận Đồng minh chống phát xít tại Washington, gồm 26 nước do Liên Xô, Mỹ, Anh và Trung Hoa Dân quốc đứng đầu.

IV. Quân Đồng minh chuyển sang phản công. Chiến tranh thế giới thứ hai kết thúc (6/1942 - 8/1945).

1. Quân Đồng minh phản công - Phát xít Ý sụp đổ (6/1942 - 6/1944).

- Tháng 10/1942: tại Bắc Phi liên quân Anh - Mỹ thắng lớn trong trận En Alamein (Ai Cập), sau đó, chuyển sang phản công trên toàn mặt trận.
- 11/1942 - 2/1943: Liên Xô phản công và bắt sống toàn bộ quân Đức tại Stalingrad.
- Chiến thắng Stalingrad đánh dấu bước ngoặt cơ bản của Thế chiến II: phe Đồng minh chuyển sang thế tấn công.
- Tháng 1/1943: Mỹ đánh bại Nhật ở đảo Solomon, sau đó phản công chiếm các đảo ở Thái Bình Dương.
- Liên quân Mỹ - Anh quét sạch quân phát xít ra khỏi Bắc Phi.

– Tháng 7/1943, từ Bắc Phi, liên quân Mỹ - Anh đổ bộ lên Ý: Mussolini bị bắt, phát xít Ý sụp đổ (9/1943). Chính phủ mới đầu hàng Đồng Minh.

2. Phát xít Đức bị tiêu diệt (tháng 6/1944 - ngày 9/5/1945).

– Đầu năm 1944: Hồng quân chuyển sang tổng tiến công quân Đức trên toàn Liên Xô. Đến tháng 7/1944, giải phóng phần lớn lãnh thổ Liên Xô, tiến sang giải phóng Đông Âu và đến sát biên giới nước Đức.

– 6/6/1944: Mặt trận phía Tây được mở, hơn 3,5 triệu quân Mỹ, Anh đổ bộ lên bờ biển Normandy (Pháp).

– Quân Đồng minh lần lượt giải phóng Pháp (9/1944), Bỉ, Hà Lan, Luxembourg, tiến sát biên giới nước Đức.

– Tháng 2/1945: Liên Xô - Mỹ - Anh họp Hội nghị Yalta để phân chia thế giới và hình thành trật tự Yalta.

– Sau Hội nghị Yalta, Liên Xô và quân Đồng Minh bắt đầu tổng tấn công quân Đức ở Mặt trận phía Tây và phía Đông.

– 16/4/1945: Hồng quân Liên Xô tấn công Berlin.

– 30/4/1945: cờ Liên Xô cắm trên tòa nhà Quốc hội Đức. Hitler chết.

– 9/5/1945 tại Berlin, Chính phủ Đức kí văn kiện đầu hàng.

3. Nhật đầu hàng: chiến tranh kết thúc (6/1944 - ngày 15/8/1945).

– Tháng 10/1944: Mỹ - Anh chiếm lại Miến Điện, Philippines, Indonesia và các đảo ở Thái Bình Dương.

– 6/8/1945 và 9/8/1945: Mỹ bỏ 2 quả bom nguyên tử xuống Hiroshima và Nagasaki.

– Từ ngày 9 đến ngày 18/8/1945: Liên Xô tấn công đạo quân Quan Đông của Nhật ở Mãn Châu.

– 15/8/1945: Nhật đầu hàng vô điều kiện. Thế chiến II kết thúc.

V. Kết cục của Chiến tranh thế giới thứ hai.

– Chiến tranh kết thúc với sự sụp đổ hoàn toàn của các nước phát xít Đức - Ý - Nhật.

– Liên Xô, Mỹ, Anh giữ vai trò quyết định trong việc tiêu diệt các nước phát xít.

– Là cuộc chiến tranh lớn nhất và tàn phá nặng nề nhất trong lịch sử loài người (60 triệu người chết, 90 triệu người bị tàn phế).

– Chiến tranh kết thúc đã dẫn đến những thay đổi căn bản trong tình hình thế giới.

VI. Tính chất của Chiến tranh thế giới thứ hai.

– Phi nghĩa thuộc về phe phát xít, chính nghĩa thuộc về các nước chống phát xít.

❖ LUYỆN TẬP

1. Nêu những nguyên nhân sâu xa dẫn đến Chiến tranh thế giới thứ hai. Theo em nguyên nhân nào là quan trọng nhất?

2. Lập bảng trình bày diễn biến chính của Chiến tranh thế giới thứ hai:

Thời gian	Sự kiện
1/9/1939	
9/1939 → 4/1940	
22/6/1941	
7/12/1941	

1/1/1942	
11/1942→2/1943	
9/5/1945	
6, 9/8/1945	
15/8/1945	

3. Chiến tranh thế giới thứ hai là cuộc chiến tranh lớn nhất, tàn khốc nhất trong lịch sử nhân loại. Hãy lập bảng so sánh với cuộc Chiến tranh thế giới thứ nhất, theo mẫu sau:

	Chiến tranh thế giới thứ nhất	Chiến tranh thế giới thứ hai
Thời gian		
Quy mô		
Thiệt hại		

4. Tại sao đến 1942, phe đồng minh chống phát xít mới được thành lập?

5. Ngày 6/8/1945 và 9/8/1945, Mỹ bỏ 2 quả bom nguyên tử xuống Hiroshima và Nagasaki (Nhật Bản) Sự kiện này có tác động gì đối với diễn biến Thế chiến II? Nêu cảm nghĩ của em về sự kiện lịch sử trên.

6. Chiến tranh thế giới thứ hai kết thúc đã tạo ra những chuyển biến to lớn như thế nào trong tình hình thế giới? Tại sao?

❖ PHÂN TRẮC NGHIỆM

Câu 1. Anh và Pháp có thái độ như thế nào khi Liên Xô đề nghị thành lập Mặt trận thống nhất chống phát xít?

- A. Đồng ý nhưng không thực hiện.
- B. Anh đồng ý nhưng Pháp không đồng ý.
- C. Từ chối đề nghị của Liên Xô, nhượng bộ phát xít.
- D. Đồng ý với điều kiện Liên Xô phải chuyển sang chế độ tư bản.

Câu 2. Vào tháng 3/1938, nước nào bị sáp nhập vào lãnh thổ Đức?

- A. Tiệp Khắc.
- B. Ba Lan.
- C. Áo.
- D. Latvia.

Câu 3. Hitler đã thực hiện thủ đoạn gì để yêu cầu Chính phủ Tiệp Khắc trao quyền tự trị cho Sudeten?

- A. Xúi giục người Đức ở vùng Sudeten nổi dậy đòi ly khai.
- B. Đòi đất với Chính phủ Tiệp Khắc để lấy vùng Sudeten.
- C. Dùng quân đội lấn chiếm biên giới để uy hiếp.
- D. Ký Hiệp ước tương trợ với Chính phủ Tiệp Khắc.

Câu 4. Anh và Pháp có thái độ như thế nào trước việc Hitler yêu cầu Chính phủ Tiệp Khắc trao quyền tự trị cho Sudeten?

- A. Anh và Pháp tuyên chiến với Đức.
- B. Anh và Pháp yêu cầu Tiệp Khắc nhượng bộ Đức.
- C. Anh và Pháp đứng ra làm trung gian hòa giải giữa Tiệp Khắc và Đức.
- D. Anh và Pháp không có hành động gì.

Câu 5. Sự kiện nào chứng minh Anh và Pháp thỏa hiệp với phát xít?

- A. Chính phủ Anh, Pháp ký với Đức Hiệp ước Versailles.
- B. Chính phủ Anh, Pháp ký với Đức Hiệp ước Munich.
- C. Chính phủ Anh, Pháp ký với Nhật Hiệp ước Munich.

D. Chính phủ Anh, Pháp ký với Italia Hiệp định Geneva.

Câu 6. Tại sao Đức ký Hiệp ước Xô – Đức không xâm phạm lẫn nhau với Liên Xô?

- A.** Đức nhận thức không đánh thắng nổi Liên Xô.
- B.** Đức sợ bị liên quân Anh – Pháp tiến công sau lưng khi đang đánh Liên Xô.
- C.** Đề phòng chiến tranh bùng nổ phải chống lại cả ba cường quốc trên hai mặt trận.
- D.** Liên Xô không phải là mục tiêu tiên công của Đức.

Câu 7. Tình hình chiến sự ở mặt trận phía tây của Đức từ tháng 9/1939 đến 4/1940 là:

- A.** Đức liên tục tấn công quân Anh – Pháp.
- B.** Anh và Pháp tuyên chiến với Đức nhưng không có hành động quân sự nào.
- C.** Liên quân Anh – Pháp tiến hành chiến tranh du kích, gây cho Đức nhiều thiệt hại.
- D.** Mỹ đổ quân vào để giúp Ba Lan.

Câu 8. Khi quân Đức tràn vào Paris, Chính phủ Pháp đã rút chạy theo tuyến đường nào?

- A.** Rút về Lyon rồi về Marseilles.
- B.** Rút về Tours rồi về Bordeaux.
- C.** Rút về Bordeaux rồi về Marseilles.
- D.** Rút về Toulouse rồi chạy ra đảo Corse.

Câu 9. Hiệp ước Tam cường được ký kết bởi các nước nào?

- A.** Anh – Pháp – Liên Xô.
- B.** Anh – Pháp – Mỹ.
- C.** Đức – Italia – Nhật.
- D.** Mỹ – Liên Xô – Trung Quốc.

Câu 10. Hiệp ước Tam cường có nội dung như thế nào?

- A.** Đức – Ý – Nhật phải viện trợ lương thực và vũ khí cho nhau.
- B.** Nếu 1 trong 3 nước Anh – Pháp – Mỹ bị tấn công thì 2 nước kia phải giúp đỡ.
- C.** Nếu 1 trong 3 nước Đức – Ý – Nhật bị tấn công thì 2 nước kia phải giúp đỡ.
- D.** Anh – Pháp – Mỹ không được tự ý ký kết hiệp định, hiệp ước với phe phát xít.

Câu 11. Kế hoạch tấn công Liên Xô của quân Đức có tên gọi là:

- A.** “Kế hoạch Mountbatten”.
- B.** “Kế hoạch Barbarossa”.
- C.** “Kế hoạch Navarre”.
- D.** “Kế hoạch sư tử biển”.

Câu 12. Thành phố nào được mệnh danh là “nút sống” của Liên Xô?

- A.** Stalingrad.
- B.** Moskva.
- C.** Leningrad.
- D.** Kiev.

Câu 13. Chiến thắng Stalingrad có ý nghĩa như thế nào?

- A.** Quân Đức và quân Đồng minh giữ thế giằng co trên các mặt trận.
- B.** Quân Đức phải rút khỏi lãnh thổ Liên Xô.
- C.** Quân Đồng minh chuyển sang tấn công đồng loạt trên các mặt trận.
- D.** Quân Đức chuyển sang tấn công đồng loạt trên các mặt trận.

Câu 14. Sự kiện buộc Mỹ phải chấm dứt chính sách trung lập và tham gia Chiến tranh thế giới thứ hai là

- A.** Phát xít Đức tấn công Liên Xô.
- B.** Liên quân Anh – Mỹ giành thắng lợi ở En Alamen.
- C.** Chiến thắng của Hồng quân Liên Xô ở Stalingrad.
- D.** Nhật Bản bắt ngờ tập kích căn cứ của Mỹ ở Trân Châu Cảng.

Câu 15. Nguyên nhân nào thúc đẩy các quốc gia trên thế giới hình thành liên minh chống phát xít?

- A.** Do uy tín của Liên Xô đã tập hợp được các nước khác.
- B.** Do hành động xâm lược, bành trướng của phe phát xít khiến thế giới lo ngại.
- C.** Do Anh, Mỹ đều thua nhiều trận trên chiến trường.
- D.** Do nhân dân các nước trên thế giới đoàn kết.

Câu 16. Nội dung của “Tuyên ngôn Liên hợp quốc” là

- A.** cam kết sử dụng toàn bộ lực lượng để tiến hành cuộc chiến đấu chống phát xít.

- B. phân chia lãnh thổ và khu vực ảnh hưởng sau chiến tranh.
- C. phân công các cường quốc chống phát xít theo từng khu vực.
- D. động viên các nước thuộc địa chống phát xít.

Câu 17. Văn kiện quốc tế đánh dấu sự cam kết của 26 quốc gia cùng nhau chống chủ nghĩa phát xít vào năm 1942 tại Washington là

- A. Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản.
- B. Tuyên ngôn Nhân quyền và Dân quyền.
- C. Tuyên ngôn Hòa bình.
- D. Tuyên ngôn Liên hợp quốc.

Câu 18. Liên minh chống phát xít hình thành năm 1942 thường được gọi là gì?

- A. Phe Trục.
- B. Phe Đồng minh.
- C. Phe Liên minh.
- D. Phe Hiệp ước.

Câu 19. Liên quân Mỹ – Anh và quân Đồng minh mở Mặt trận thứ hai ở Tây Âu bằng

- A. cuộc tấn công vòng cung Kursk (Liên Xô).
- B. cuộc tấn công quân Nhật Bản ở Guadalcanal trên Thái Bình Dương.
- C. cuộc đổ bộ Normandy (Pháp).
- D. cuộc đổ bộ đánh chiếm đảo Sicilia (Italia).

Câu 20. Sau Pháp, quân Đồng minh đã giải phóng những nước nào?

- A. Hungary, Bungaria, Rumania.
- B. Na Uy, Phần Lan, Đan Mạch.
- C. Bỉ, Hà Lan, Luxembourg.
- D. Hà Lan, Đan Mạch, Na Uy.

Câu 21. Sự kiện nào dưới đây đã chấm dứt Chiến tranh thế giới thứ hai ở châu Âu

- A. Trận Moskva.
- B. Trận Stalingrad.
- C. Trận Berlin.
- D. Trận Kurks.

Câu 22. Sự kiện nào dưới đây chấm dứt Chiến tranh thế giới thứ hai?

- A. Liên Xô đánh bại quân chủ lực của Nhật ở Trung Quốc.
- B. Mỹ ném 2 quả bom nguyên tử xuống Nhật Bản.
- C. Nhật tuyên bố đầu hàng Đồng minh không điều kiện.
- D. Đức ký văn kiện đầu hàng quân Đồng minh.

Câu 23. Tính chất của Chiến tranh thế giới thứ hai (1939 – 1945) là

- A. chiến tranh đế quốc phi nghĩa ở cả hai bên tham chiến, chính nghĩa thuộc về Mỹ.
- B. chiến tranh đế quốc phi nghĩa, chính nghĩa thuộc về Liên Xô.
- C. chiến tranh giải phóng các dân tộc khỏi thảm họa phát xít.
- D. phi nghĩa thuộc về phe phát xít, chính nghĩa thuộc về các dân tộc chống phát xít.

Câu 24. Vai trò của Liên Xô trong Chiến tranh Thế giới thứ hai là

- A. Lực lượng trụ cột, giữ vai trò quyết định.
- B. Vai trò quan trọng tiêu diệt chủ nghĩa phát xít.
- C. Góp phần lớn vào tiêu diệt chủ nghĩa phát xít.
- D. Hỗ trợ liên quân Anh-Mỹ chống phát xít.

Câu 25. Ngày 9/5/1945 đã đi vào lịch sử thế giới là ngày

- A. thế giới chiến thắng chủ nghĩa phát xít.
- B. chấm dứt Chiến tranh thế giới thứ hai.
- C. hình thành trật tự thế giới mới.
- D. giải phóng châu Âu.